

PŘEDMLUVA

PhDr. Hugo Široký, CSc. působil na Filozofické fakultě brněnské Masarykovy univerzity jako odborný asistent na katedře psychologie v letech 1965–1970. Přestože jde o relativně krátké období násilně ukončené komunistickou normalizací, stačil tento v mnoha ohledech výjimečný člověk napsat významnou samostatnou kapitolu v historii naší psychologie, a zejména psychologie hlubinné. Zahynul při dopravní nehodě v r. 1972, bylo mu tehdy 39 let.

5 Vedle své klinické práce a teoretických studií se dr. H. Široký soustavně věnoval praktickému výcviku adeptů psychologie a psychoterapie. Výcvikové středisko FF MU při Psychiatrické léčebně ve Šternberku, kde pracoval, vtisklo řadě jeho žáků celoživotní hlubinnou psychoterapeutickou orientaci. Napsal několik učebních textů a na vysokoškolské půdě vedl řadu přednáškových cyklů k tématům psychologie a psychopatologie osobnosti, k psychologii divadla a psychodramatu, k psychologii herectví (též na brněnské JAMU), zabýval se prakticky i teoreticky psychologií umění a arteterapií. Uvedl na naši psychologickou scénu analytickou psychologii Carla Gustava Junga – jeho skripta o Jungovi byla patrně vůbec první prací tohoto druhu u nás.

Autorovo osobnostně i profesionálně ojedinělé postavení v tradičních českomoravských kontextech psychoterapeutických směrů a proudů nedovoluje přiřadit jej jednoduše k nějaké skupině či škole. Sám se hrdě hlásil ke svému moravanství (bývá někdy – nepříliš přesvědčivě – přiřazován k tzv. brněnské škole) a vyhnul se mj. i užší návaznosti na ortodoxně orientované freudovské analyticky pražské. I když zemřel velmi mlád, patřil mezi nejvyhraněnější a nejoriginálnější osobnosti v psychologii a psychoterapii u nás. Vzhledem ke svému pronikavému a leckdy až provokativně samostatnému myšlení i charakteristikám doby byl jakoby předurčen k otevírání nových pohledů.

Kniha „Meze a obzory psychoanalýzy“ nemohla v době svého vzniku (1967) ani dlouho poté vyjít – nutno říci, že vydání

znemožňovala vedle normalizačních kritérií a technických problémů i liknavost některých lidí. Až po více než třiceti letech tak vychází stěžejní dílo autora, který patří k historii i legendám nejen brněnské Filozofické fakulty, ale celého našeho duchovního života této doby.

Tato obsahově bohatá práce čtenáře zasvěceně provází východisky i vývojem psychoanalytického myšlení v období, které končí zhruba smrtí Jungovou (1961). Nebývalý rozsah zpracovaných informací nesvedl Širokého k pouhému historickému učebnicovému přehledu. Vedle důkladného zpracování díla Freudova seznamuje s přínosem jeho předchůdců, spolupracovníků a následovníků, hledá kontexty a návaznosti na ostatní myšlenkové proudy. Širokého pohled je shrnující, ale nikoli eklektický. Usiluje o integraci hledisek obecně-, vývojově- i hlubinně-psychologických a zpracovává i filozofické a kulturně-společenské aspekty tématu. Řadu svých postřehů i didakticky významných skutečností dokumentuje H. Široký na příkladech z vlastní praxe, na některých místech sám tvořivě přesahuje a doplňuje inspirace tradiční psychoanalýzy (dynamika popudových oblastí duševního života aj.)

Široký uvádí čtenáře do hlubinně psychologického způsobu myšlení a analytických metodologických postupů jako legitimní a nepostradatelné cesty psychologického poznávání, což byl u nás v dané době čin pionýrský. Vnímavý čtenář se při studiu díla nestane stoupencem nějaké psychoanalytické školy, i když mu patrně neunikne, že přínos jungovské analytické psychologie je Širokému nejbližší.

V posledních třiceti letech prodělala psychoanalýza velký vývoj a i kontexty, které přináší Hugo Široký, by bylo možné v mnohém doplnit. Hodnota předkládaného díla však rozhodně není jen historická. V původní české psychoterapeutické literatuře taková práce dodnes nemá obdoby. Právě časový odstup dovoluje zhodnotit Širokého osobnost i celé jeho dílo jako fenomén vzácný, výjimečný a nadčasový.

Jan Ženatý